

Skabb kommunal vård, vårdhygienisk riktlinje

Bakgrund

Skabbdjuret är ett kvalster (spindeldjur) cirka 0,3-0,4 mm stor. Som gräver gångar i hudens hornlager (yttersta hudlagret). Skabbgångarna finns företrädesvis på händerna, mellan fingrarna, underarmarnas insidor, lårens fram- och insidor, stjärtpartiet samt genitalregionen. Skabb angriper inte huvudet. Inkubationstiden anges från 2-10 veckor, i genomsnitt 5 veckor. Symtom är uttalad svår klåda särskilt på kvällar och nätter. Klådan brukar debutera 4-6 veckor efter smitta och förorsakas av en överkänslighet mot skabbdjuret, dess ägg och avföring. Om man nyligen haft skabb och blir smittad igen, kan klådan komma efter några dagar.

Smittväg/ smittsamhet

Skabb smittar genom nära, lite längre kroppskontakt, sannolikt mer än fem minuter. Smitta sker inte genom flyktig hudkontakt som t ex handslag. Det är vanligt att flera familjemedlemmar blir angripna. Smittsamheten är stor för personer som sover i samma säng. Skabbdjuret kan inte hoppa, flyga eller förflytta sig i möbler, men kan i enstaka fall överföras från textila möbler. Utanför huden kan skabb överleva 1-3 dagar, och under denna tid kan indirekt smitta ske från t.ex. sängkläder eller kläder.

Smittorisken från vårdtagare till personal är liten om man följer rekommenderade hygienrutiner.

Vanlig skabb drabbar patienter med ett fungerande immunförsvar. En smittad individ bär då på mellan 10-15 skabbdjur.

Vid krustös skabb kan den drabbade bära på tusentals skabbdjur och vara uttalat smittsam.

Diagnos och behandling

Det finns många orsaker till klåda. Om skabb misstänks hos en vårdtagare bör denne undersökas av distriktsläkare, som vid tveksamhet remitterar till hudklinik, för att säkerställa diagnosen. Det räcker att en vårdtagare får diagnos för att behandling kan ske på avdelningens övriga vårdtagare med eller utan symtom. Diagnosen ställs genom att hitta ett levande skabbdjur, konstaterat via mikroskopisk undersökning. Det krävs god belysning, lupp och ett tränat öga för att hitta gångar. I ena änden av gången ses en liten svart prick. Med hjälp av nål plockas det lilla skabbdjuret ut och läggs försiktigt på ett objektglas.

Behandling sker genom att djuren, inklusive ägg som kan finnas i gångar och ovanpå huden avdödas med registrerat läkemedel. Behandlingen sker vid 2 tillfällen med 1 veckas mellanrum hos vårdtagare med bekräftad skabbinfektion och hos vårdtagare med symtom. För vårdtagare på samma enhet/avdelning utan symtom räcker 1 gång. Kroppen ska noggrant smörjas in på varje kvadrat millimeter på huden, mellan tårna och även underlivet. Smörj under naglarna som ska vara kortklippta. Insmörjning av händer ska ske efter varje handtvätt, toalettbesök och matlagning. Duscha efter 24 timmar. Om behov av dusch finns innan behandlingsdygnets slut ska all hud åter smörjas in och behandlingstiden fortsätter därifrån. Vårdtagaren smittar inte efter avslutad

behandling.

Efter varje avslutad behandling och dusch ska vårdtagaren/vårdtagarna få rena och oanvända kläder.

Läkemedlet kan ge klåda och irritation som kan fortsätta ca 2-3 veckor. Smörj med mjukgörande hudkräm efter dusch. Fortsätter klådan mer än 2-3 veckor efter avslutad behandling bör läkare alltid kontaktas.

Isolering	Vårdtagaren ska i möjligaste mån vistas i sin lägenhet/rum under behandlingsdygnet (24 timmar).
Mobilisering	Vårdtagaren får röra sig i korridor men ska inte sitta i gemensamma stolar och soffor under behandlingstiden. Lägg lakan som skydd över textila möbler om de används under behandlingstiden.
Besökare	Noggrann handhygien med efterföljande handdesinfektion. Besökare ska använda samma skyddsutrustning som vårdpersonal vid direktkontakt med vårdtagaren och dennes säng, sängkläder och kläder.
Tvätt/Sanering	<p>Viktigt att tvätta använda textilier som kläder, handdukar, sängkläder, kuddar, täcke, filter, huvudbonader, handskar, skor, tofflor etc. i samband med 1:a behandlingstillfället. Upprepas vid behandlingsomgång 2.</p> <p>Textilier och annat poröst material som inte kan tvättas, vädras eller dammsugs t.ex. möbiltyg, täcks med plast och ställs undan i 3 dygn. All tvätt förvaras i försluten påse och tvättas sedan i 60 grader eller i den temperatur plagget tillåter. Skabbdjur är känsliga för uttorkning och överlever inte 50° C. Textilier som skickas till tvätt läggs i en upplösbar tvättsäck. Gardinkappor kan hänga kvar. Draperier och långa gardiner som vårdtagaren varit i kontakt med ska tvättas.</p>
Avfall	Slängs i plastpåse som knyts ihop på rummet och kastas som konventionella sopor.
Disk	Samma hantering som övrig disk med efterföljande handhygien.
Undersökning på annan enhet	Bör undvikas om det är möjligt. Informera berörd enhet. Vårdtagaren ska ha rena kläder, torra och rena förband/blöjor, ev. urinpåse bytes. Renbäddad säng med desinfekterade tagytor.
Städning	<p>Viktigt att städa vårdtagarens lägenhet/rum i samband med första behandlingen och vid behandlingsomgång 2. Dammsugning av textilier som mattor och tygmöbler. Daglig desinfektion med alkoholbaserad ytdesinfektion med rengörande verkan/tensid av tagytor. Spill/stänk av kroppsvätskor torkas upp direkt, avsluta med ytdesinfektion med rengörande verkan/tensid. Övrig städning med rekommenderat rengöringsmedel. I hemvården används rengöringsmedel.</p> <p>Se Vårdhygiens hemsida ”Städning”</p>
Personal Skyddsutrustning	All personal ska bära långärmat plastförkläde och handskar i nära omvårdnadsarbete hos alla vårdtagare på avdelningen. Tidslängd sker i samråd med Vårdhygien.

Personal

Personal med symtom som klåda/utslag där skabb misstänks bör bedömas av läkare på vårdcentral eller på hudmottagning och behöver då skriva en egenvårdbegäran. Finns att hämta på:

<https://www.regionorebrolan.se/egenvardebegaran>

Behandling

Vid konstaterad skabb sker behandlingen vid 2 tillfällen med 1 veckas mellanrum. Personal kan arbeta mellan behandlingarna. Familjemedlemmar samt eventuella partners utan symtom behöver inte bedömas men ska behandlas 1 gång vid första behandlingstillfället. Familjemedlemmar samt eventuella partners med symtom ska behandlas samtidigt och vid 2 tillfällen.

Behandling av barn under 1år bör alltid ske efter ordination av läkare.

Övrigt

Informera ex.arbetsterapeut,, sjukgymnast